

**Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Karlılık İle İlişkisi Üzerine Bir Çalışma: Bist
100 Örneęi¹**

Yusuf GÖR²
Bilgehan Tekin³

Özet

Günümüzde bilgi ve iletişim alanlarında yaşanan hızlı gelişmelerin ve değişimlerin etkisi ile birlikte küreselleşen dünya, şirketleri bir açık sistem olarak toplumun ihtiyaçlarını ve taleplerini dikkate almaya ve çevreye hizmet etme anlayışını benimsemeye zorlamaktadır. Kurumsal sosyal sorumluluk (KSS), AB komisyonu tanımıyla şirketlerin toplum üzerindeki etkilerinden dolayı sorumluluk almalarını ifade eder. şirketler kanunlara uygun olarak, sosyal ve çevresel unsurları, etik değerleri, tüketici ve insan hakları sorunlarını iş stratejilerine ve operasyonlarına dahil ederek sosyal sorumluluklarını yerine getirebilirler. Bununla birlikte son yıllarda şirketlerin sosyal sorumluluk alanında yaptıkları faaliyetler giderek yaygınlaşmaktadır. Ancak sosyal sorumluluk adına yapılan faaliyetlerin şirketlerin ve toplumun beklentilerini ne düzeyde karşıladıkları konusu tam olarak açıklığa kavuşmuş değildir. Bu çalışmada şirketlerin sosyal sorumluluk amacıyla gerçekleştirdikleri faaliyetleri neticesinde hasılatının ve karının artması beklentisinin gerçekleşişip gerçekleşişmediği incelenmektedir. Bu doğrultuda BIST 100 Endeksinde 2009-2016 yılları arası yer alan şirketlerin mali tabloları incelenip regresyon analizi ile sosyal sorumluluk faaliyetlerinin karlılık üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Aktif Karlılığı, Özsermaye Karlılığı, Net Kar

**A Study On The Relationship Between Social Responsibility And Profitability: Bist 100
Sample**

Abstract

Today, the globalizing World forces to companies to take into account the needs and demands of society and to adopt the concept of serving the environment as an open system with the

¹ Bu makale 28-30 Nisan 2018 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen I. Uluslararası Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Sempozyumu'nda sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir.

² Doktor Öğretim Üyesi Yusuf Gör, Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF, yusufgor23@gmail.com

³ Doktor Öğretim Üyesi Bilgehan Tekin, Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF, bilgehantn@gmail.com

effects of rapid developments and changes in the fields of information and communication. Corporate Social Responsibility (CSR) refers to the responsibility of the companies for their influence on the society, as defined by the EU Commission. Companies can fulfill their social responsibilities by incorporating social and environmental elements, ethical values, consumer and human rights issues into their business strategies and operations in accordance with the law. However, in recent years, social responsibility activities of companies have become increasingly widespread. However, it is not clear to what extent social responsibility activities have realized the expectations of the companies and the society. In this study, it is examined whether the revenue of companies and the expectation of increase of profits have been realized as a result of social responsibility activities. In this direction, the financial tables of the companies that took place between 2009-2016 in BIST 100 index were examined. And the effects of social responsibility on the companies were investigated by regression analysis.

Key Words: Corporate Social Responsibility, Asset Profitability, Equity Profitability, Net Profit

Giriş

Değer paylaşımı ya da Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) olarak adlandırılan kavram iş dñnyasının ve araştırmacıların uzun yıllardır dikkatini çeken bir olgudur. Bir organizasyonun genel performansı bñyñk ölçñde etik değerlere uygun gñnlñk faaliyetleri ile sosyal ve çevresel faydalarla ilgili faaliyetlerine bağlıdır. Bu faaliyetler, bir kurumun itibarını ve iyi niyetini sñrdñrmesine yardımcı faaliyetlerdir. KSS, sosyal politikalar geliştirmek, çalışan haklarını gñzetmek, işletme ile ilgili gerekli önlemleri almak, çevreyi koruyucu ve dñzenleyici politikalar geliştirmek ve uygulamak ve tñm paydaşların çıkarlarını korumak için odaklanılan tñm kurumsal yñnetiřim uygulamalarından oluşmaktadır. İşletme faaliyetlerinin sadece firma karlılığı amacı ile sınırlandırılmaması ve sosyal kazançlar ile de ilişkilendirilebilmesi finansal kazancın aslında toplumun sosyal yararı ile ilişkilendirilmesi anlamına gelmektedir. KSS sadece firmalarda çeşitli olanakların sağlanması ve iyileştirilmesi amacıyla yapılan yatırımlar olarak algılanmamalı aynı zamanda firma ve paydaşları arasında gñlñ bir baę kurulmasına yardımcı bir unsur olduğu dikkate alınmalıdır (Kiran, Kakakhel ve Shaheen, 2015).

KSS kavramı aslında anlaşılması o kadar zor bir kavram değildir. Basit olarak, işletmelerin toplumun sadece ekonomik amaçlarını değil, aynı zamanda etik ve ahlaki değerlerini de gñzetten ve kendilerini topluma karşı yapmakta sorumlu olarak gñrdñkleri faaliyetlerle ilgilidir

(Kiran, Kakakhel ve Shaheen, 2015). KSS kavramı Howard R. Bowen tarafından 1953' te ortaya konulmuştur. Bowen “İş Adamlarının Sosyal Sorumlulukları” isimli kitabıyla KSS kavramını literatüre kazandırmıştır. Carroll modeli (Carroll ve Buchholtz, 2003) örgütün en önemli amacının, yasal yükümlülükleri yerine getirdikten sonra, etik ve sosyal hedeflerden ziyade ekonomik hedeflerini yerine getirmesi olduğunu öne sürmektedir. McWilliams ve Siegel (2001), KSS uygulamalarının işletmeler için sadece hukukun kurallarına uymakla kalmayıp, ya da yasaların gerektirdiği sosyal refahı sağlamanın yanında sosyal yarar sağladığını belirtmektedirler. Tam anlamıyla KSS faaliyetleri gerçekleştiren firmaların, uzun vadede toplum nezdindeki olumlu imajlarını sağlamlaştırarak rekabet avantajı sağlamaları ve karlılıklarını arttırmaları beklenir. Devlet kurumlarının toplumda ortaya çıkan her problemi ve sosyal meseleleri tam anlamıyla çözmesi mümkün olmadığından, işletmeler pek çok güncel sosyal meselenin çözümünde rol oynayabilirler. Bu türden kamu-özel ortaklığı geliştirilerek, değer zinciri faaliyetleri geliştirerek çevre ve doğal kaynaklar için endişeleri ortadan kaldırılabirler. Tüm bu faaliyetler uzun vadeli finansal başarıyı da beraberinde getirir. Friedman (1970) şirketlerin uzun vadeli fayda sağlayacak olan KSS faaliyetlerini seçmeleri gerektiğini belirtmiştir. hayır kurumlarına bağış sağlamalı ya da vergi toplamaya yardım edecek ve aynı zamanda sektörde rekabet avantajı sağlayabilecek olan, bina inşa etme projesine katkıda bulunmalılar (Kiran, Kakakhel ve Shaheen, 2015).

KSS, işletme faaliyetlerinin etik olarak yürütmesine ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmaya yardımcı olurken çalışanlar ve aileleri ile bölge halkının ve tüm toplumun yaşam kalitesinin artmasını sağlar. KSS aynı zamanda şirketin temsil ettiği anlayışa uygun olarak oluşturdukları misyonlarına sadık kalınmasına, anlaşılması ve yerine getirilmesine ve müşterilere ve topluma sunulan destek ve hizmetlere yönelik bir rehber vazifesi görmektedir. Bunun yanında KSS' un çeşitli uluslararası veya ulusal standartlarla benzer ilkeleri içermekle birlikte yasalarda olduğu gibi bağlayıcılığı bulunmadığı söylenebilir. BM' lere göre sürdürülebilirliğin anahtarı olan işletme başarısı, sadece parasal kazanç ile değil, aynı zamanda bir örgütün faaliyetlerinin bir bütün olarak toplum üzerindeki etkileriyle de ölçülmelidir. Gelişmekte olan ülkeler açısından sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk gibi kavramların benimsenmesi daha uzun zaman zarfında mümkün olmaktadır. İşletmelerde paydaş kavramının sadece hisse senedi sahiplerinden veya ortaklardan oluşmadığının, finans alanının ortaya çıktığı ilk yıllarda kabul gören kar maksimizasyonunun daha fazla üretip daha fazla satmaktan ve maliyetleri minimize etmekten geçtiği yaklaşımının artık geçerli olmadığı bunların yanında toplumun, çalışanların ve müşterilerin beklentilerinin ve

Çevresel duyarlılığın dikkate alınmasının çok daha önemli hale geldiğinin anlaşılması gerekmektedir. Bu nedenle günümüzde yaşanan gelişmelere baktığımızda katma değer yaratmayan, topluma karşı ilgisiz ve onların ihtiyaç ve isteklerini gözetmeden faaliyet göstermeye çalışan işletmelerin belli bir noktadan sonra faaliyetlerine son verdiği yadsınamaz bir gerçektir. Oysa mümkün olabildiğince karar süreçlerine tüm paydaşlarını dahil etmeye çalışan işletmeler, uzun vadede maliyet avantajı, verimlilik ve karlılık artışı sağlayacaklardır (Fettahoğlu, 2014).

KSS, ilk ortaya çıktığı tarihlere bakılarak eski bir kavram olarak görülebilir. Ancak akademik alanda yapılan çalışmalarda kendine yeni yeni yer bulan ve üzerine yoğunlaşılan bir kavramdır. Özellikle Enron, WorldCom, Parmalat, Qwest, ImClone gibi skandallar ile tüketicilerin işletmelere, yöneticilere, piyasalara ve ekonomik sistemlere olan güvenleri sarsılmıştır. Sonuç olarak "iş ahlakı" ile "kurumsal yönetim" ilişkisi daha önemli hale gelmiştir. Bu bağlamda KSS kavramının ön plana çıkması da aynı gelişmelerin bir sonucudur (elik, Dinçer ve Yılmaz, 2012).

Bu alışmada, KSS harcamaları ile firmaların zsermaye ve aktif karlılıkları ve net karları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma ile önceki akademik araştırmalardan yararlanılarak literatürdeki konu ile ilgili açığın kapatılmasına katkıda bulunulması ve karar alıcıların alacakları kararlarda yol gösterici olacak bir kaynak oluşturulması hedeflenmiştir.

Literatür Taraması

KSS kavramının dünya genelinde önem kazanmasıyla birlikte KSS ile firma performansı arasındaki ilişki de önemli hale gelmiştir. Son 30 yıllık süreçte bu ilişki üzerine yapılan araştırmaların sayısı artmıştır. KSS ile finansal performans veya karlılık arasındaki ilişki çok sayıda araştırmacı tarafından incelenmiştir. Farklı ülkelerdeki araştırmacıların yaptığı çalışmalara göre KSS' nin firmaların finansal performansı üzerindeki etkisini daha net görebilmek için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

KSS ile firma performansı ilişkisi üzerine son yıllarda daha fazla çalışma yapılmaktadır. Bununla birlikte bu ilişki üzerine yapılan ilk çalışmaların Bragdon ve Marlin (1972) ve Moskowitz (1972) tarafından yapıldığı belirtilir. Bu alışmaları takiben işletmelerde sosyal sorumluluk yaklaşımı daha fazla ilgi görmeye başlamış ve yapılan çalışma sayısı da artmıştır.

Çalışmaların sonuçlarına bakıldığında ise söz konusu iki değişken arasında pozitif bir ilişki olduğunun belirtildiği görülmektedir. Buna karşın bu bulgunun bilimsel açıdan tam olarak kesinleşmiş bir bulgu olduğu söylenememektedir (Alparslan ve Aygün, 2013).

Yurtdışında konu ile ilgili olarak yapılan ilk çalışmalardan biri olan çalışmada Aupperle, Carroll ve Hatfield (1985), kurumsal sosyal sorumluluğu ölçmenin zorluğundan bahsetmiş ve sosyal sorumluluk ve kârlılık arasında bir ilişki bulunmadığını tespit etmişlerdir. Bir başka çalışmada McGuire, Sundgren ve Schneeweis (1988), Fortune dergisinin kurumsal itibar puanlarını kullanarak, firmaların kurumsal sosyal sorumluluk algıları ile finansal performansları arasındaki ilişkileri analiz etmişlerdir. Sonuçlar, firmaların hem borsa getirileri hem de muhasebe temelli ölçümlerle değerlendirilen performanslarının, kurumsal sosyal sorumlulukla yakından ilişkili olduğunu göstermişti.

McWilliams ve Siegel (2000), literatürde yer alan ve KSS' un finansal performansla olumlu, olumsuz ve nötr bir ilişki içerisinde olduğunu öne süren çeşitli çalışmalarda yapılan hatalara değinmişlerdir. Çalışmalarında sosyal sorumluluk ve finansal performans arasındaki ilişkiye dair mevcut ekonometrik çalışmalarda hata olduğunu belirtmektedirler. Bunun sebebi literatürdeki modellerin firma performansının önemli bir belirleyicisi olarak gösterilen Ar-Ge'ye yapılan yatırımları kontrol etmemesidir. Bu yanlış modelleme, KSS' un finansal etkisinin yukarı yönlü önyargılı tahminleriyle sonuçlanmaktadır. Model uygun şekilde oluşturulduğunda ise KSS' un finansal performans üzerinde nötr bir etkisi olduğunu belirtmektedirler.

İkbal ve diğerleri (2012) KSS' un 2010-2011 yılları arasında Karaçi Menkul Kıymetler Borsasında yer alan 156 şirketin finansal performansı, hisse senetlerinin piyasa değerleri ve finansal kaldıraç oranları ile ilişkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda KSS' un şirketlerin piyasa değerini olumsuz etkilediğini, KSS' un şirketler üzerinde hiçbir etkisi olmadığını ve KSS ile finansal kaldıraç arasında bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir.

Mücahit ve Abdullah (2014), KSS' un Pakistan'da firmaların finansal performansı ve hissedar refahına etkisini incelemişlerdir. Özsermaye ve aktif karlılık oranlarını finansal performans göstergeleri olarak ve hissedar refahını ise hisse başına kar (EPS) olarak almışlardır. Çalışma sonucunda KSS ile finansal performans ve hissedar refahı arasında önemli bir pozitif ilişki olduğu sonucuna varmışlardır.

Siddiq ve Javed (2014), KSS' un Pakistan' da altı şirketin organizasyonel performansı üzerindeki etkisini incelemiştir. Analiz sonucunda hem KSS ile örgütsel performansın pozitif korelasyonlu olduğunu tespit etmişlerdir.

Saeidi ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada KSS ile firma performansı arasındaki ilişkide sürdürülebilir rekabet avantajı, itibar ve müşteri memnuniyetini üç olası aracı değişken olarak almışlardır. 205 imalat ve perakende ticaret şirketlerinden elde edilen bulgulara göre KSS ile firma performansı arasındaki bağlantı tamamen aracı değişkenler ile ortaya çıkmaktadır. KSS' un firma performansı üzerindeki olumlu etkisi, KSS' un rekabet avantajı, itibar ve müşteri memnuniyeti üzerindeki olumlu etkisinden kaynaklanmaktadır. Son bulgular ise KSS ve firma performansı arasındaki ilişkide yalnızca itibarın ve rekabet avantajının aracılık ettiğini göstermektedir.

Wang, Dou, ve Jia (2016), 42 çalışmanın 119 etki büyüklüğüne dayanarak, KSS-Karlılık ilişkisinin genel etki büyüklüğüne olumlu ve anlamlı olduğunu ve dolayısıyla KSS' un finansal performansı artırdığı sonucuna varmışlardır. Ayrıca sonraki finansal performans, önceki sosyal sorumlulukla ilişkili bulunmuş ve KSS ve karlılık arasındaki nedensel ilişkiyi de ortaya çıkarılmışlardır. Bununla birlikte çalışmalarının sonuçları KSS-Karlılık ilişkisinin gelişmiş ekonomilerdeki firmalar için gelişmekte olan ekonomilerdeki firmalardan daha güçlü olduğunu göstermektedir.

Yurtdışında yapılan çalışmalarda oldukça geniş bir şekilde ele alınmasına karşın Türkiye' de KSS ile firma karlılığı arasındaki ilişkinin incelendiği çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Bu çalışmalardan bazıları Aras, Aybars ve Kutlu (2010), Dinçer (2011), Alnıaçık vd., (2011) Arsoy vd., (2012) Alparslan ve Aygün (2013) tarafından yapılmıştır.

Aras, Aybars ve Kutlu (2010), KSS ile finansal performans arasındaki ilişkiyi 2005-2007 yılları arası dönem için farklı yaklaşımlar ve ölçüm yöntemleri ile ampirik açıdan incelemişlerdir. Önceki ampirik çalışmalara dayanarak, bu çalışma, firma büyüklüğü, karlılık, risk seviyesi ve KSS arasında bir ilişki olabileceği varsayımına dayanarak yapılmıştır. Çalışma sonucunda firma büyüklüğü ile kurumsal sosyal sorumluluk arasında bir ilişki bulunmuşlardır. Ancak, kurumsal sosyal sorumluluk ve finansal performans/karlılık arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

Alnıaçık, Alnıaçık ve Genc (2011) kurumsal sosyal ve çevresel sorumluluk hakkındaki olumlu ve olumsuz bilgilerin çeşitli paydaşların satın alma, istihdam ve yatırım niyetlerini nasıl etkilediğini araştırmışlardır. Sonuçlar, bir şirket hakkındaki KSS bilgisinin, tüketicilerin ürünleri satın alma niyetlerini, potansiyel çalışanların iş bulma niyetlerini ve potansiyel yatırımcıların şirkete yatırım yapma niyetlerini artırdığını göstermektedir.

Dinçer (2011), firmaların sahiplik yapısının KSS Raporlamalarındaki olası etkilerini araştırmıştır. Elde edilen sonuçlar, belirli paydaşların (hükümet ve alacaklılar) KSS raporunun yayınlanması üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu teyit etmektedir. Aksine, ekonomik performansın bu süreç üzerinde bir etkisi yoktur.

Arsoy vd., (2012) çalışmalarında muhasebe bazlı performans ölçütleri yardımıyla kurumsal sosyal sorumluluk ve finansal performans arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmalarının sonuçlarına göre kurumsal sosyal sorumluluk daha iyi finansal performansa yol açmaktadır.

Fettahoğlu (2014) işletmelerde sosyal sorumluluk performansı ile finansal performans arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda bazı veriler için anlamlı sonuçlar elde etmiştir. Analiz 2009-2011 yıllarında sürdürülebilirlik raporu yayınlayan ve İMKB’de kote olmuş on altı işletme için yapılmıştır. Varlık devir hızı ile sadece, genç çalışan oranı arasında ters yönlü bir ilişki çıkmıştır. Ürün bilgilendirme etiketlerinin satışların artmasında katkısı büyüktür. Geri dönüştürülerek kullanılan malzemelerin yüzdesi varlık devir hızı artışı ile paralellik göstermektedir. Kültür ve sanata destek veren işletmelerde pay başına kar, diğerlerine göre daha düşük çıkmıştır. Muhasebe tekniği açısından bakıldığında kültür ve sanat için verilen bağışlar gider olarak işletme kazancından indirilebilmekte ve dönem karının azalmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla pay başına kar da bu oranda azalmaktadır.

Çelik, Zeytinoğlu ve Akarım (2016), çalışmalarında KSS uygulamalarının firmaların finansal performansı üzerindeki etkisini araştırmaktadırlar. Bu bağlamda, firmanın belirli bir yılda KSS raporunu yayınlayıp yayınlamadığına veya KSS uygulamalarını temsil eden bağımsız bir değişkene göre değer alan bir kukla değişken kullanmışlardır. Finansal performansın ölçütü ve bağımlı değişken olarak, hem muhasebeye dayalı (varlık karlılığı) hem de piyasaya dayalı (PD/DD)) performans ölçütlerini kullanmışlardır. Regresyon analizi sonucunda, KSS' un firmaların finansal performansı üzerindeki etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir.

Yöntem

Bu çalışmada kurumsal sosyal sorumluluk ile Şirket performansı arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla doğrusal regresyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu analizi gerçekleştirmek için kullanılan veriler, 2009-2016 yılları arasında Borsa İstanbul 100 Endeksinde yer alan Şirketlerin finansal tabloları, faaliyet raporları ve internet sitelerinden elde edilmiştir. Ancak BİST-100’de yer aldığı halde finans ve spor sektörlerinde faaliyet gösteren Şirketler, mali tablo be dönem uyumsuzlukları nedeni ile çalışmanın kapsamından çıkarılmıştır.

Değişkenlerin Belirlenmesi

Çalışmada bağımlı değişken olarak aktif karlılığı (ROA) ve özsermaye karlılığı (ROE) kullanılmıştır. Bağımsız değişken ise kurumsal sosyal sorumluluktur. Şirketler sosyal sorumluluk faaliyetleri gerçekleştiriyorsa 1 gerçekleştirmiyorsa 0 olarak değerlendirilmeye alınmıştır. Bu anlamda KSS bir ikili değişkendir. Ayrıca finansal kaldıraç, Şirket büyüklüğü, Şirket tecrübesi ve sektör de kontrol değişkeni olarak analizde yer almaktadır. Çalışmada kullanılan değişkenlerin listesi aşağıda yer almaktadır.

Tablo-1: Değişken Listesi

DEĞİŞKEN	KISALTMA
Kurumsal Sosyal Sorumluluk	KSS
Aktif Karlılığı	ROA
Özsermaye Karlılığı	ROE
Finansal Kaldıraç (toplam borç/ toplam aktif)	FKL
Şirket Büyüklüğü	BYK
Şirket Tecrübesi	YAS
Sektör	SEK

Modelin Oluşturulması

Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramının Karlılık İle İlişkisi Üzerine Bir Çalışma: BİST 100 Örneği

Çalışma doğrusal regresyon analizi kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Ancak her bir bağımlı değişken için ayrı ayrı model kurulmuştur. Çalışmada kullanılan modeller aşağıda yer almaktadır.

$$ROA = \beta_0 + \beta_1 KSS + \beta_2 FKL + \beta_3 BYK + \beta_4 YAS + \beta_5 SEK + \varepsilon$$

$$ROE = \beta_0 + \beta_1 KSS + \beta_2 FKL + \beta_3 BYK + \beta_4 YAS + \beta_5 SEK + \varepsilon$$

Bulgular Ve Tartışma

Bu bölümde BIST 100 Endeksinde 2009-2016 yılları arasında çalışma kapsamında olan şirketlerden elde edilen veriler, analiz edilmiş ve analiz sonuçları literatürle karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Karakteristik Bilgiler

Analizde yer alan şirketlerin verileri ile ilgili temel ve tanımlayıcı istatistiksel bilgiler Tablo-2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Tanımlayıcı İstatistiksel Bilgiler

	<i>KSS</i>	<i>SEC</i>	<i>BYK</i>	<i>KLD</i>	<i>ROA</i>	<i>ROE</i>	<i>YAS</i>
Ortalama	0.641892	14.22973	14.45315	1.574904	0.054056	0.078	43.97297
Standart Sapma	0.47985	7.055108	1.585799	2.864784	0.080916	0.782156	15.65272
Varyans	0.230256	49.77455	2.514759	8.206987	0.006547	0.611769	245.0077
En Büyük	1	28	19.3972	49.97816	0.372384	3.596965	81
En Küçük	0	1	10.47726	-26.9475	-0.37629	-17.9678	16

Tablo 2’de her bir değişkenin ortalama değer, varyans ve standart sapmaları verilmiştir. Tablo incelendiğinde Borsa İstanbul 100 Endeksinde yer alan şirketlerin %64’ünün sosyal sorumluluk çalışmaları yaptıkları anlaşılmaktadır. Yine bu endekste yer alan şirketlerin aktif karlılık oranı %5 özsermaye karlılık oranı ise %8 civarında olduğu görülmektedir. Ayrıca

Çalışma kapsamında yer alan Şirketlerin tecrübelerine bakıldığında yaklaşık 44 yıldır iş hayatında yer aldıkları anlaşılmaktadır.

Doğrusal Regresyon Analizinin Sonuçları

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analizi için doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olduğu Kolmogorov-Smirnov testi ile doğrulanmış, değişkenler arasında çoklu bağlantının bulunmaması da yapılan Collinearity istatistiği ile kanıtlanmıştır. Kolmogorov-Smirnov Testinde $p > 0,05$ ise değişkenler normal dağılım göstermektedir. Değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı sorununu tespit eden Collinearity İstatistiğinde ise VIF değerlerinin 10'dan kk çıkması çoklu bağlantı sorunun olmadığını göstermektedir. Değişkenler arasında Otokorelasyon olup olmadığı ise Durbin-Watson testi ile anlaşılmaktadır. Bu değerin 2'ye yakın olması beklenmektedir.

Tablo 3: Normallik Testi ve oklu Bağlantı Testi ve Durbin-Watson Testi

NORMALLİK TESTİ		Durbin-Watson Değerı	1,813
Değerkenler	Kolmogorov-Smirnov Testi		
	p değerı	Collinearity İstatistiği	
KSS	,537	Değerkenler	VIF
ROA	,208	ROA	1,383
ROE	,294	ROE	1,129
FKL	,116	FKL	1,162
BYK	,261	BYK	1,097
YAS	,198	YAS	1,354
SEK	,246	SEK	1,237

Tablo 3'e bakıldığında Kolmogorov-Smirnov testine göre değerkenler normal dağılıma sahip değildir. Değerkenler arasında otokorelasyonun olmadığı Durbin-Watson değerı ile anlaşılmaktadır. Ayrıca değerkenler arasında çoklu bağlantı sorununun da olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

	Değişken	Katsayı	standart sapma	Anlamlılık	Düzeltilmiş R ²
AKTİF KARLILIĞI KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK İLİŞKİSİ	KSS	0.0055894	0.0081647	0.049*	0.4721
	BYK	0.0016565	0.0035326	0.063	
	KLD	-	0.0009891	0.000*	
	YAS	0.0001767	0.0003833	0.645	
	SEK	0.0003278	0.0008514	0.700	
ÖZSERMAYE KARLILIĞI KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK İLİŞKİSİ	KSS	0.0587361	0.0515301	0.025*	0.6201
	BYK	0.0957611	0.0213231	0.000*	
	KLD	-	0.0063646	0.000*	
	YAS	0.0003209	0.0022519	0.887	
	SEK	0.0082565	0.0050018	0.099	
	*		P <0.05		

Regresyon analizi sonucuna göre BIST 100 Endeksinde yer alan şirketlerin yürüttükleri sosyal sorumluluk faaliyetlerinin bu şirketlerin aktif karlılığına ve özsermaye karlılığına istatistiksel olarak anlamlı bir katkı yaptığı görülmektedir. Ayrıca kontrol değişkeni olarak kullanılan kaldıraç oranı da aktif karlılığı ve özsermaye karlılığı ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki içerisindedir. Bir başka kontrol değişkeni olan şirket büyüklüğü ise sadece özsermaye karlılığı ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki içerisindedir. Elde edilen sonuçlar literatür ile uyumludur.

Sonuç

Bu çalışmanın amacı, BIST 100 Endeksinde yer alan Şirketlerin yürüttükleri kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin aktif karlılığı ve zsermaye karlılığı ile iliŐklerinin incelenmesidir. Bu doğrultuda çalışma kapsamında yer alan Şirketlerden elde edilen veriler üzerine bir araştırma yapılmıştır. DeđiŐkenler literatürdeki konu ile ilgili çalışmalardan hareketle belirlenmiştir.

Yapılan alışma sonucunda çalışma kapsamındaki Şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetlerinin Şirketlerin aktif karlılığını ve zsermaye karlılığını etkilediği tespit edilmiştir. Bu sonuç literatürde yer alan çalışmalarla uyumludur. Ayrıca daha önce literatürde pek fazla kullanılmayan bir değişken olan sektör de bu çalışmada kullanılmıştır. Şirketlerin faaliyet gösterdikleri sektörlerin Şirketlerin sosyal sorumluluk faaliyetlerine ve Şirket performansına bir etkisi olmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca Şirket tecbesinin de sosyal sorumluluk faaliyetlerini ve Şirket performansını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bununla birlikte bu çalışmada dikkate alınan zaman dilimi genişletilerek ve farklı deđiŐkenler kullanılarak daha farklı sonuçların elde edilmesi olasıdır.

Kaynakça

- Almıaık, U., Almıaık, E., & Genç, N. (2011). How corporate social responsibility information influences stakeholders' intentions. *Corporate social responsibility and environmental management*, 18(4), 234-245.
- Alparslan, A. G. A., & Aygün, M. (2013). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Firma Performansı. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1).
- Aras, G., Aybars, A., & Kutlu, O. (2010). Managing corporate performance: Investigating the relationship between corporate social responsibility and financial performance in emerging markets. *International Journal of productivity and Performance management*, 59(3), 229-254.
- Arsoy, A. P., Arabacı, ., and iftioğlu, A. (2012). "Corporate Social Responsibility And Financial Performance Relationship: The Case Of Turkey", *Muhasebe ve Finansman Dergisi* 14: 159-176.
- Aupperle, K. E., Carroll, A. B., & Hatfield, J. D. (1985). An empirical examination of the relationship between corporate social responsibility and profitability. *Academy of management Journal*, 28(2), 446-463.

- Çelik, S., Zeytinoğlu, E., & Akarım, Y. D. (2016). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Finansal Performans Arasındaki İlişki: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama. *World of Accounting Science*, 18.
- Dinçer, B. (2011). “Do the Shareholders Really Care about Corporate Social Responsibility?”, *International Journal of Business and Social Science* Vol. 2 No.10: 71-76.
- Fettahoğlu, S. (2013). İşletmelerde Sosyal Sorumluluk İle Finansal Performans Arasındaki İlişki: İmkb’ye Yönelik Bir Uygulama. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6(1), 11-20.
- Friedman, Milton. (1970) “The Social Responsibility Of Business Is To Increase Its Profits,” *The New York Times Magazine*, No. 33, Pp. 122-26.
- Kiran, S., Kakakhel, S. ve Shaheen, F. (2015). Corporate social responsibility and firm profitability: A case of oil and gas sector of Pakistan. *City University Research Journal*, 5(1), 110-119.
- Mcguire, J. B., Sundgren, A., & Schneeweis, T. (1988). Corporate Social Responsibility And Firm Financial Performance. *Academy of Management Journal*, 31(4), 854-872.
- McWilliams, A., & Siegel, D. (2000). Corporate social responsibility and financial performance: correlation or misspecification?. *Strategic management journal*, 21(5), 603-609.
- Saeidi, S. P., Sofian, S., Saeidi, P., Saeidi, S. P., & Saeidi, S. A. (2015). How does corporate social responsibility contribute to firm financial performance? The mediating role of competitive advantage, reputation, and customer satisfaction. *Journal of Business Research*, 68(2), 341-350
- Wang, Q., Dou, J., & Jia, S. (2016). A meta-analytic review of corporate social responsibility and corporate financial performance: The moderating effect of contextual factors. *Business & Society*, 55(8), 1083-1121.